

Inhoud

- 1 Diva in de jungle 7
- 2 Mijn derde oog 43
- 3 Vertrouwen & (des)illusies 79
- 4 Omwille van de liefde 117
- 5 Odyssee 151
- 6 Van een Schaep, Fong Leng en knoflooksoep 183
- 7 Alice in Wonderland 217

Levenslijn 249

Filmografie 251

Register 255

Diva in de jungle

Het is rustig langs de Amsterdamse grachten. De weinige wandelaars hebben zich dik ingepakt tegen de kou en dragen bijna allemaal een of ander hoofddeksel. De toeristen zijn – alsof ze het met elkaar afgesproken hebben – herkenbaar aan hun wollen Peruaanse flapmutsen, waarin duidelijk leesbaar het woord 'Amsterdam' is gebreid. Januari 2009.

Een grachtenpand. In de kamer zitten vier mensen. Het is volkomen stil. Een woord is gevallen en echoot nog na tegen de volgeladen boekenkasten. 'Diva?' herhaalt ze. Ze kijkt ons een voor een indringend aan. 'Weet je wat een diva is?' Wij zwijgen. We weten het niet of durven het niet hardop te zeggen. 'Diva's zijn gekooide leeuwinnen die de weg in de jungle niet meer kennen.' Ze kijkt uitdagend om zich heen. Het blijft even stil. 'Voel jij dat ook zo?' probeert een van ons.

'Nee,' zegt ze. Haar blauwe ogen stralen, energie komt uit al haar poriën. 'Want ik heb de weg in het oerwoud teruggevonden!'

Er zijn veel dingen uit mijn verleden die ik niet meer weet. Als ik ermee geconfronteerd word, moet ik diep in mijn geheugen graven. Ik heb me erbij neergelegd, waarschijnlijk hebben die gebeurtenissen en personen geen grote invloed op mijn leven gehad. Zo weet ik bijvoorbeeld niet veel meer

over vriendinnetjes uit mijn jeugd. Ik kreeg eens een e-mail van een meisje dat schreef dat haar moeder mij vroeger had gekend. Ze stelde voor om elkaar nog eens te ontmoeten. Het is niet dat ik zulke dingen niet wil, maar de naam die ze noemde zei me helemaal niets. Ik wist het gewoon niet meer.

Toch zijn er genoeg momenten waaraan ik vaak terugdenk. Herinneringen die worden getriggerd door foto's of door een van de films waarin ik heb gespeeld.

Tijdens het maken van een productie leid je een leven naast je eigen leven en de herinneringen die ik daaraan heb, zijn scherp. Ook de mensen van wie ik houd of heb gehouden, de medewerkers aan films met wie ik fijn heb gewerkt en de mannen die me hebben bemind, staan me levendig voor de geest. Mijn minnaars waren eigenlijk allemaal leuke mannen, die me veel hebben gegeven. Er zitten bekende namen bij. Sommigen van hen leven, anderen zijn overleden, met een aantal ben ik bevriend gebleven. Dat is okay, want je komt elkaar altijd weer tegen.

Meestal ben ik vrij zwijgzaam over mijn persoonlijke leven geweest. Met mijn zusje ben ik erg vertrouwelijk, maar ik weet niet precies wat ze allemaal over mij weet. Waarschijnlijk meer dan ik denk! Dat maakt niet uit, want zij vertelt toch nooit iets door.

De media hebben veel over me geschreven. Als je in een film acteert, hoort het erbij dat je in de belangstelling staat en met de pers praat. Dat realiseer ik me, alleen is het vervelend dat er vaak naar je leven wordt gevraagd en niet naar je werk. Films zijn een soort sprookjeswereld. Als mensen je kennen van het witte doek, willen ze meer over je werkelijke leven weten. Of je nu iets zegt of niet, over je geschreven wordt er tóch.

Soms vind ik het leuk om te vertellen hoe de dingen echt

in elkaar zitten, maar er zijn momenten dat ik niets wil zeggen. Bijvoorbeeld als het niet over mezelf gaat, maar over mensen die me na staan. Je kunt niet altijd weigeren om te praten, of steeds maar ontkennen dat iets is gebeurd. Ik probeer meestal zo open mogelijk te zijn, maar er wordt vaak slecht geluisterd. Overal ter wereld hangt om bekende mensen nu eenmaal een waas van geheimzinnigheid en verhalen die lang niet altijd kloppen. Een jungle van halve waarheden en misverstanden.

Er is veel gebeurd in mijn leven. Soms schreven de media op een sympathieke manier, soms werd ik met de grond gelijk gemaakt. Ik heb wel eens gedacht dat het publiek meer begrip zou hebben als ook het verhaal erachter bekend zou zijn. Maar ja, hoe groot is de kans dat het goed wordt opgeschreven? Dat je op een correcte manier wordt geciteerd? Eind jaren tachtig heb ik een boek geschreven over mijn leven tot dat moment, en daar heb ik wel eens naar verwezen. Mijn verhaal – in mijn eigen woorden.

In 2008 verscheen een documentaire die mijn dochter Denise Janzée over me heeft gemaakt. Mijn eerste, wat bange reactie was dat ze daar beter mee had kunnen wachten tot ik dood was.

Het is een ontroerend mooie film geworden, dat verhaal van mijn dochter. Want dat is het uiteindelijk, het gaat over haar beleving, het is haar perceptie. Ik schrok van sommige vragen en heb moeten huilen toen ik de documentaire voor het eerst zag.

Ik heb altijd geprobeerd zo open mogelijk naar mijn dochter te zijn, maar in hoeverre vertel je aan je kind wat er in je omgaat? Ik probeerde haar te sparen en ook zijn er gevoelens die ik voor mezelf wil houden. Zo ben ik nu eenmaal, dat kan en wil ik niet veranderen.

Het is een intieme documentaire geworden en ik heb er geen moeite mee om dat te laten zien. De goede dingen in het leven moet je delen met anderen, misschien hebben ze er wat aan. Het was voor mij dan ook geen enkel probleem dat de gesprekken van Denise en mij in haar documentaire werden vastgelegd. Als de camera uit was, dachten we er natuurlijk wel verder over na. Ik weet niet of Denise voldoende antwoord op haar vragen heeft gekregen, maar ik kan het niet anders aan haar uitleggen dan ik heb gedaan.

Een leven vol gebeurtenissen, een boeiend beroep, een jaar dat werd gekenmerkt door ziekte. Ik voelde de behoefte om iets op papier te zetten over mijn leven en werk. Over wat ik heb meegemaakt, gedacht en gevoeld. Begrip kweken? Misschien is het dat. Het is in elk geval een kans om mijn verhaal op mijn manier te vertellen.

Maar het gaat niet alleen om mij, het gaat vooral ook over film, want mijn leven is met film verweven. Ooit zat ik als jong meisje met mijn oma in de bioscoop. We keken naar de grote Hollywoodsterren op het witte doek en ik begon te dromen. Spelen in een film, deel uitmaken van die wonderwereld, dát was wat ik wilde. Mijn weg ernaartoe liep via de toneelschool en het theater. De enige manier op dat moment, want van een filmindustrie was in dit land nog geen sprake.

We zijn nu heel wat jaren en schitterende Nederlandse producties verder en het publiek is de Nederlandse films meer gaan waarderen. Toch wil ik er op mijn manier aandacht voor vragen. De meeste mensen weten wel dat het er hier anders aan toegaat dan in Hollywood, toch wordt vaak gedacht dat filmacteurs veel geld verdienen. Niet iedereen weet dat de meeste Nederlandse films met krappe budgetten moeten werken en dat ze vaak moeilijk uit de kosten komen. In de

Verenigde Staten weet het publiek alles over film, daar wordt open over geschreven. Wat het aan voorbereiding kost, dat het soms dagen duurt voor je een paar minuten bruikbaar materiaal hebt geschoten, hoe belangrijk de techniek is. In de Verenigde Staten groeien mensen op met film, het is daar een belangrijke industrie.

Dat is in Nederland anders. Voor de oorlog had je hier Duitse regisseurs die met Nederlandse acteurs werkten. Zoals bij de film *Ciske de Rat* uit 1955 van de Duitse regisseur Wolfgang Staudte, voor mij een van de mooiste Nederlandse films. Na de oorlog kregen we meer regisseurs uit eigen land en eind jaren vijftig werd eindelijk een Nederlandse filmacademie opgericht, waar jonge enthousiaste mensen een kans kregen om films te maken. Films die steeds beter worden, maar nog lang niet altijd een groot publiek weten te bereiken en dus niet uit de kosten komen.

Als ik de redenen om mijn memoires te schrijven op een rij zet, realiseer ik me dat ik meer wil dan alleen vertellen over mijn leven en werk en belangstelling voor de cinema stimuleren. Ik wil ook graag mijn kennis overbrengen en het publiek enthousiast maken om films, met name Nederlandse, in de bioscoop te gaan zien.

Hollywoodproducties scoren hier bijna altijd beter en dat heeft ongetwijfeld ook met publiciteit te maken. De grote studio's steken daar ontzettend veel geld in. Sterren maken een reis langs premières, ze geven interviews aan televisieprogramma's en tijdschriften. Het is een wisselwerking, want als je fan van iemand bent, ga je eerder naar films waarin die ster meedoet. Aan de andere kant wil je dan ook steeds meer over die persoon weten. Daar zijn we weer. Als acteur wil je niet altijd dat er over je geschreven wordt, ik zou af en toe willen dat die belangstelling er niet was. Dat ik kon acteren en verder mijn eigen leven leiden. Zo werkt het niet. Er

wordt altijd geschreven en dat is meestal een halve waarheid. Daarom vertel ik het liever zelf.

Het is moeilijk om de weg in de mediajungle te vinden. Het publiek heeft belangstelling voor iemand die bekend is en die het bewondert. Dat begrijp ik. Ik ben ervan overtuigd dat de meeste bekende Nederlanders best over zichzelf willen praten, maar alleen tot een bepaald punt. Ik stop er in elk geval altijd mee voordat ik misselijk van mezelf word en ik praat ook lang niet over alles. Sommige dingen horen bij mij en hebben niks te maken met mijn vak. Wat voor mij heel diep gaat, is de verhouding met mijn ouders en andere familieleden. Als ik ergens niet veel van weet, dan praat ik daar liever niet over. Ik ben open, maar alleen over wat ik kwijt wil.

Bijvoorbeeld mijn ziekte. In het voorjaar van 2008 werd geconstateerd dat ik kanker had. Een enorme schok en helaas werd het nieuws al snel bekend. Dat kwam door een samenloop van omstandigheden: de documentaire van mijn dochter werd in die periode voor het eerst vertoond en mijn man Marco Bakker stond veel in de publiciteit vanwege zijn optredens met de Drie Baritons. Met al die aandacht was het onvermijdelijk dat er iets naar buiten kwam, maar voor mij was het veel te snel.

Toen ik alle chemo's had gehad en mijn haar weer begon te groeien, werd ik benaderd door verschillende televisieprogramma's, met de vraag om te komen praten over mijn ziekte. Ik zeg niet dat ik dat nooit zal doen, maar ik wil er eerst goed over nadenken voor ik er in de openbaarheid iets over zeg. Ik heb in het ziekenhuis gelegen, een ingrijpende operatie en vervelende behandelingen ondergaan en ik ben nog steeds bezig om beter te worden. Als ik er klaar voor ben, wil ik er misschien wel iets over zeggen. Maar eerst leg ik het vast in deze memoires, misschien hebben anderen er iets aan. Ik

moet dit allemaal eerst zelf verwerkt hebben voor ik er over kan praten.

Het probleem met de media is dat ze natuurlijk boven op het nieuws zitten. Ze geven je geen tijd en ruimte. Mijn eerste echtgenoot, Leendert Janzée, de vader van mijn dochter Denise, pleegde zelfmoord toen zij zes jaar was. Niet lang nadat het was gebeurd, stond Henk van der Meijden voor de deur, op dat moment eigenlijk de enige journalist in dit genre. Dat ging ook allemaal veel te snel. Wat moet je in vredesnaam zeggen op zo'n moment?

Soms moeten we ook brullen van het lachen om wat wordt geschreven. Zo was ik eens met mijn zus en haar man in het buitenland voor haar verjaardag. Samen met mijn zwager ging ik boodschappen doen voor het feestje, waarbij we werden gezien door iemand die mij herkende. Marco, die thuis was in Nederland, werd opeens gebeld door een blad met de vraag of ze onze slaapkamer mochten fotograferen. Marco weigerde dat natuurlijk, waarop de volgende vraag kwam. Wist hij wel dat zijn vrouw in Spanje was gesignaleerd met een mooie blonde man? Marco moest ontzettend lachen en antwoordde dat het waarschijnlijk mijn zwager was.

Dit was nogal onschuldig, maar ik ken ook het verhaal van een bekende Nederlander die een buitenechtelijke verhouding had, waar zijn vrouw en kinderen niets van wisten. Dat verhaal kwam in een roddelblad en het klopte allemaal. Ik heb die man horen zeggen dat hij kwaad was op de bladen omdat zijn kinderen dit in een tijdschrift moesten lezen. Op zo'n moment denk ik dat je zoiets als bekende Nederlander kunt verwachten, er is altijd wel iemand die je herkent.

Ik denk vrij genuanceerd over de roddelbladen. Het publiek leest de verhalen, soms kloppen ze, vaak niet, en af en toe zit er een kleine kern van waarheid in een groot verhaal dat verder nergens over gaat.

Marco logeerde jaren geleden met zijn zoon in het Hilton op Curaçao en iemand waarschuwde dat er een barracuda in de baai was gesignaleerd. Marco zei tegen zijn zoon dat hij niet bang hoefde te zijn. Een paar weken later stond in een blad te lezen: ‘Marco Bakker redt zoon van barracuda’s.’ Dat is net zo’n soort verhaal als na onze vakantie op Curaçao in het voorjaar van 2009. Marco was toen gestoken door een dengue-mug en hij voelde zich een tijdje behoorlijk ziek. Bij de uitreiking van de Rembrandt Awards was hij net weer opgeknapt. Het verhaal van zijn ziekte kwam die avond bij een journalist terecht en een week later was te lezen dat Marco Bakker aan een coma was ontsnapt. Een mug die een olifant werd.

De bladen, en tegenwoordig ook de televisieprogramma’s, komen overall achter. Ik wilde lekker rustig aan mijn memoires werken, maar *RTL Boulevard* had het al weer heel snel gehoord en zo kwam het naar buiten. Ik geloof dat Marco het zich per ongeluk had laten ontvallen. Het is altijd vervelend en moeilijk als er vragen over je partner worden gesteld.

Toen ik in het ziekenhuis lag, had ik iedereen die ervan wist, gevraagd om het zo stil mogelijk te houden. Marco probeerde zich aan mijn verzoek te houden, met als gevolg dat hij er een beetje omheen draaide en zei dat ik een vrouwenziekte had. Lief bedoeld, maar waarschijnlijk had hij in dit geval beter iets meer uitleg kunnen geven.

Het Antoni van Leeuwenhoek Ziekenhuis gaf me alle mogelijke privacy, maar op de een of andere manier was toch bekend geworden dat ik er een afspraak had. Bij de ingang stond een fotograaf met een telelens en herkenning was onvermijdelijk. We hadden het overigens niet gemerkt, maar zagen de foto later in de bladen.

Er zitten altijd meerdere kanten aan contacten met de

media. Bij de promotie van een film is het prima, maar in dit geval hadden we nog niet eens onze vrienden en kennissen van mijn ziekte op de hoogte gesteld en die moesten het nu via de media horen.

Ik heb heel lieve reacties gekregen, maar soms word ik zo-
maar aangesproken op mijn ziekte en gaan mensen vertel-
len over tantes en ooms die ook zoiets hebben meegemaakt.
Daar heb ik eerlijk gezegd meestal niet zoveel zin in.

De roddelpers is een vreemd wereldje, er lopen afschuwelijke types rond. Gelukkig heb ik ook goede ervaringen, zoals een leuk radiogesprek met Albert Verlinde. Die schijnt wel eens lastig te kunnen zijn, maar daarvan heb ik niets gemerkt.

Toen ik net bekend werd, had je eigenlijk alleen Henk van der Meijden met zijn Privé-pagina in *De Telegraaf*. Ik was in het begin doodsbang voor hem, maar hij hield zich bij mij altijd aan zijn woord. Als ik hem na een interview vroeg iets wat ik over iemand anders had gezegd niet te publiceren omdat ik achteraf niet zeker was van het waarheidsgehalte, dan deed hij dat. En hij zet altijd zijn naam onder een artikel, dat doet niet iedereen. In de roddelpers schrijven mensen soms smerige dingen en dat doen ze dan anoniem. Afschuwelijk.

Openheid en eerlijkheid, daar geloof ik in. Zelf kan ik niet goed liegen, dus het zou geen zin hebben het te proberen. Als ik de waarheid niet vertel, is dat te horen aan mijn stem. Dat wil niet zeggen dat ik altijd alles met iedereen deel, ik heb geleerd een verhaal te verpakken. Als er dingen zijn die ik echt niet kwijt wil, dan vertel ik ze niet. Bij directe vragen is dat moeilijk. Je hebt geen tijd om na te denken en zegt vaak het eerste wat in je opkomt.

En dan moet je nog maar afwachten of je goed geciteerd wordt en of er op televisie niet wordt geknipt in je tekst. Ik ben altijd blij als ik weer veilig over de rode loper ben geko-

men. Bij de première van de film *Zomerhitte* werd me gevraagd waar ik aan moest denken bij de naam van regisseuse Monique van de Ven. Ik antwoordde veel te impulsief en begon een zin met 'seks'. Ik zei nog meer, maar dat werd natuurlijk weer niet uitgezonden.

In het verleden werden Monique van de Ven, Renée Soutendijk en ik door de producenten nogal bij elkaar weggehouden. IDTV kwam toen opeens met het plan om een vierluik over ons te maken. Uitgebreide afzonderlijke interviews over onze ervaringen in de Nederlandse filmwereld en dan de slotaflevering met ons samen. Daar wilden we alle drie aan meewerken en toen kwam Monique met het geweldige idee om eerst een keer samen te gaan lunchen. Dat was leuk, we herkenden natuurlijk veel bij elkaar. Ik vind Monique en Renée geweldige vrouwen en prachtige actrices met een sterke uitstraling.

De mooiste rol die Monique heeft gespeeld, is wat mij betreft die in *Romeo* (1990) van Rita Horst, dat was heel ontroerend. Van Renée ben ik nog altijd onder de indruk van haar rol in *Pastorale 1943* (1978) van Wim Verstappen, een van haar eerste films. En ook in *Spetters* (1980) van Paul Verhoeven vond ik haar erg sterk.

Het is jammer dat het vierluik nooit van de grond is gekomen, maar voor ons onderlinge contact was het heel goed. We hebben het er nog eens over gehad om samen in een film te spelen, als de drie bruiden van Anton Heijboer. Er is zelfs een script geschreven en de bruiden vonden het een goed idee, maar het project is helaas niet doorgedaan. Erg jammer, want nu zijn we er eigenlijk te oud voor. Nou ja, misschien ook wel niet. . .

In een grijs verleden heb ik een serie Franse films gemaakt, waar ik achteraf niet zo blij mee ben. Kunstzinnig en erotisch,

maar soms wat te expliciet wat mij betreft. Van die films zijn foto's gemaakt, die in seksbladen werden gepubliceerd. Dat voelt toch niet helemaal prettig. In een film speel ik een rol, maar als Willeke wil ik niet in zo'n blad staan.

Ik heb wel eens geprobeerd om er via een rechter wat aan te doen, maar dat is moeilijk. Als je te veel tamtam maakt, trek je de aandacht er juist naartoe en dat is precies waar ze op uit zijn.

Tijdens het filmen had ik niet in de gaten dat het slechte films zouden worden. Op het moment dat ik het merkte had ik natuurlijk kunnen stoppen, maar ik moest wel de hypotheek van mijn huis betalen en voor mijn kind zorgen. Ik ging dus toch maar door. Wat ik vervelend vond, was de naam die ik kreeg. Zo maakte ik een keer mee dat een kind op een fietsje 'seksmaniak' naar me riep. Hoe komt een kind erbij, denk ik dan. Het kan de films toch niet gezien hebben? Later heb ik dat soort dingen niet meer meegemaakt. De rollen die ik speelde werden serieuzer en met name na *Antonia* (1995) werd er anders naar me gekeken.

Het is ook wel logisch, want ik word ouder en met het spelen van vrouwen op leeftijd word ik niet meer als seksbom gezien. Hoewel... In de nacht nadat *Antonia* een Oscar voor beste buitenlandse film had ontvangen, werd ik gebeld door een Amerikaanse journalist. Ik lag op mijn hotelbed en vertelde die man uitgebreid over mijn carrière. Ik memoreerde dat ik vroeger 'de seksbom van de lage landen' werd genoemd en dat die tijd toch wel voorbij was. Die journalist was hartstikke lief en zei: 'Maar mevrouw, u bent nog steeds sexy.' Dat vond ik toch wel weer leuk. Dat interview kwam ik later overal ter wereld tegen en ik kreeg er goede reacties op.

Als je volhoudt, steeds beter wordt in je werk en je vak verdiept, dan kun je in de filmwereld net zo lang meegaan als ik. Dat is dan ook altijd mijn advies aan jonge acteurs.